

ECZACI KOOPERATİFLERİ VE BİR ÖRNEK

«Geçmiş bilmek, geleceği biçimlendirmek demektir.»

ANDRE' RIBARD

1979 dan sonra ilaç piyasasında yaşanmaya başlayan olumsuz gelişmeler eczacıları yeni arayışlara yöneltmiş ve bu arayışlar, eczacıların bir araya gelerek ECZACI KOOPERATİFLERİ'ni oluşturmaları gibi pratik bir çözümle sonuçlanmıştı. O günlerde üretimden dağıtıma kadar mesleğimizin tüm alanlarında ECZACI'nın etkin bir güç olmasını sağlamak amacıyla ekonomik örgütlenmenin en doğru biçimi olarak ortaya çıkan ECZACI KOOPERATİFLERİ kuruluş aşamasındaki heyecanını günümüzde de sürdürmekte, duraganlaşma bir yana tüm bölgelerde yeni seslerin katılımıyla daha güçlü bir orkestra konumuna gelmektedir. Eczacı Kooperatiflerinin geldiği bu konum bir yandan meslektaşlarımızın bir araya gelmesini sağlamış, birlikte hareket edildiğinde nelerin yapılabileceğinin sonuçları ile eczacı moral kazanmış, bundan aldığı güçle firmalar düzeyinde de vaz gecilmez ticarî kuruluş olma kimliğini kazanmıştır.

Aktif depoculuk işlevinde olan Eczacı Kooperatifleri böl-

gelerinde faaliyet gösteren özel depolarla kıyaslandığında gerek hizmet götürmek, gerekse yıllık satış hacimleri bakımından ön sıraları oluşturmaktadırlar. 6 yılı aşan çabalarla ilaç üreticilerinin kuşkulu bakışları bertaraf edilmiş, yerini güvenli bakışa terketmiştir. Bu olumlu gelişmeler meslek onuru için verilen uğraşlarımızın sağlam temellerini oluşturmaktadır.

Bugün İsveç, Almanya, Fransa ve İtalya gibi bir çok ülkede Kooperatifçiliğin hayli yaygın olduğu anımsanırsa 1979 lardan sonra gündemlere giren, tartışılan, taraf bulan ve somut pratik içinde araladığı kapıyı sonuna kadar açarak yeni ufukları (üretimi) hedefleyen Eczacı Kooperatiflerinin kuruluşunda payı olan arkadaşlarımızı kutlamak gerek; yarınları o günlerden gördükleri için...

Günümüzde küçük esnaf konumunda olan eczacının kooperatifleşmesi, sistemin gereği ve zorlaması olduğu bir gerçek. Bir başka gerçeği de yaşayarak öğrendik : Kooperatifler bir ekonomik örgüt olarak üyelerine kolektif yaşama alışkanlığını kazandırarak ileriye doğru gelişmesini kolaylaştırdığı gibi, birarada karar verebilme ger-

çeğinin kazanılması ile de toplumsal olarak demokrasinin gelişmesini ve yerleşmesini sağlar.

Hepimiz biliyoruz ki, mesleki sorunlarımız gün geçtikçe artıyor. Yine kuşkusuz önümüzdeki günlerde -şimdiden çözüm arayışları içine girmezsek- bu sorunlar artmaya devam edecek, daha çok uğraşlar verilmesini gerektiren konular gündemlerimizi ağırlıklı oluşturacak, sorunlar önümüzde dağ gibi yığılacaktır. Yarını bugünde düşünmek, önlemler almak tüm oda yöneticilerinin şimdiden asli görevidir. Yönetici durumunda olan meslektaşlarımız sorunlara çözüm önerirken neyi niçin yaptığını iyi bilmeli, bunu üyelerine doğru ve en kapsamlı biçimde anlatmalıdır. Ancak böyle, taraf bulacak doğru bir tavır, bugüne kadar bilinçli bir şekilde halkımızla karşı karşıya getirilen meslektaşlarımızın sağlık hizmetlerinde doğru yerlerde görevler yüklenmesine büyük katkıda bulunacaktır. Dileğimiz tüm oda yöneticilerinin bu örgütlü uğraşa katkıda bulunması, meslektaşlarımıza sorunların üstesinden birlikte gelineceğini anlatmalarındır. Bilinmelidir ki; düşünce atılımların ilk aşamasıdır. Atılımlar ise emek ve çaba ister. Önce düşüncelere alışalım, emek verecek mesleğini seven eczacı her zaman bulu-

nur. Bu bakış içerisinde yine başa dönüyor ve inanıyorum ki bugüne kadar Eczacı Kooperatiflerinin oluşmadığı Bölge Eczacı Odalarının gündeminde artık bu tür örgütlenmelerin oluşması kendini hissettirmeye başlamıştır.

Yöneticilere düşen görev bu gündem maddesini hemen görüşmek, meslekdaşları biraraya getirmek ve kooperatifleri oluşturmaktır; kuruluşlarını tamamlayan ve meslektaşlarına hizmet götürmekte başarının doruğuna ulaşan Eczacı Kooperatiflerinin de görevi bu konuda çaba gösteren yöneticilere yardımcı olmaktır. Bu bağlamada sorumluluğunu yüklenmiş BURSA ECZA-KOOP.'un bugüne kadar yapabildiklerini, karşılaştığımız zorlukları nasıl aştığımızı, üyelerimize neler verebildiğimizi özetleyerek kooperatifleşme çabası içinde olan meslektaşlarımıza yardımcı olacak bilgileri aktarmak istiyorum.

Kasım - 1979 da 35 üye ile dönemin Eczacı Odası Yöneticilerinin önderliğinde kurulan BURSA ECZA-KOOP son genel kurulunda aktif olarak çalışan 151 üyesi ile üyelerine en iyi hizmeti vermeye çalışan bir mesleki kuruluştur. Kuruluşundan bu yana ağırlıklı olarak kişisel nedenlerle ayrılan üyeler de bulunmasına karşın bölgedeki eczacıların çoğunun

güvenini kazanan kooperatifimizde 30.000 TL olan başlangıçtaki katılım payı üç genel kurulda alınan kararlar doğrultusunda bugün 400.000 TL. ye çıkmıştır. Bu katılım paylarının bir kısmı kuruluş ve demirbaş harcamalarında kullanılmıştır. 1983 yılında alınan Ford Diesel minübüsden sonra, 1985 de ayrıca bir Anadolu marka kamyonet servis aracı satın alınarak hizmete sunulmuştur. Bu gün 1 Eczacının yönetimindeki 21 personeli ile hizmeti götürmeye çalışan kooperatifimiz, yine 1985 ortalarında Northstar - Dimension Bilgisayar satın alarak bilgi işleminde otomasyona geçerek bu konuda bölge depoculuğunda örnek olmuştur. Kooperatifimiz bir takım endişeli hatta şüpheli bakışları üye - yönetim işbirliğinin en güzel örneğini vererek bertaraf etmiş ve emin adımlarla büyüyerek üyelerine en iyi hizmeti götürme çabasıdadır. Bu noktaya gelinceye kadar yaşadığı tüm sıkıntıları üyelerinin ve yönetimin yaklaşımları ile çözmüştür. Yeri gelmiş; üyelerimiz günlük parasal sıkıntılarımızı kasalarına giren kuruşları bile vererek paylaşmışlardır. Bu davranışların diğer bölgelerdeki meslektaşlarımıza örnek olmasını dileriz.

Kooperatifimiz kuruluşundan bu yana ülkemizde ecza depoculuğunda da her alanda

örnek olmuştur. Yukarıda belirttiğimiz bölge ecza depoları arasında ilk bilgisayara geçen depo olmanın yanında «tevzi ilâç» konusunu da ilk defa biz gündeme getirdik. Başlangıçtan bu yana sınırlı sayıda gelen ilâçlar üye sayısına bölünerek eşit olarak üyelere verilmektedir. Tевzi yapılırken üyenin cirosu göz önüne alınmamaktadır. Bir hafta içinde alınmayan tevzi ilâçlar bundan sonra diğer üyelere aktarılmaktadır. Bu arada şunu belirtmekte yarar var: Kooperatiflerin kendi üyeleri dışında kalan meslektaşlarımıza da büyük yararları olmaktadır. Kooperatiflerin kuruluşlarından önce meslektaşlarımızın % 20'yi aşmayan iskonto oranları günümüzde belli bir noktaya gelmiş, o günlerde söz konusu olmayan mal fazlaları tüm çeşitlere yansır olmamıştır. Bilindiği gibi kooperatiflerin yaygınlaşmasından sonra diğer depoların da satış şartları sürekli eczacı lehine değişmektedir. Eski günleri anımsayınca bunun ne büyük kazanım olduğu çok daha iyi anlaşılacaktır.

Bu yıl için uyguladığımız iskonto oranları şöyledir :

Peşin ödemelerde % 20 den sonra % 15

30 günlük ödemelerde % 20 den sonra % 11

60 günlük ödemelerde % 20 den sonra % 4

iskonto uygulanmaktadır. Ayrıca her ayın ilk haftasında uzun vadeli ve farklı iskontolu kampanyalar yapılmaktadır. Ödeme gecikmelerinde % 0,2 (binde 2) gün başına faiz tahakkuk ettirmektediriz.

1985 yılı ciromuz 1 milyar 200 milyondur. Olabildiğince maliyetine satış ilkesine rağmen tüm masraflar ve giderler düşüldükten sonra 11.573.493 TL. kâr edilmiştir. Yıl sonundaki 232.000.000,— TL lık stok ilâcımız yanında elde edilen bu kâr üyelerimizin alış - verişleri oranında risturn olarak yine kendilerine dağıtılacaktır. Yine şunu önemle belirtiyim ki, kooperatif kurulmadan önce üyelerimizin iskontosuz sağlamak zorunda kaldıkları serumlar, şuruplar ve veteriner müstahzarlar da depomuzdan normal iskintoları ile dağıtılmaktadır.

SORU VE YANITLAR

★ Örgütlenme modeli olarak kooperatifleşme neden tercih edilmiştir?

Eczacının ekonomik örgütlenme şekli olarak günün TEB yöneticilerinin olumsuz yaklaşımlarına rağmen A.Ş. yerine

Küçük küçük dereciklerin birleştirilerek bir ırmak yatağına kanalize edilmesi gibi: şimdiye kadar yöneticilerinin önerileri ile belli bir noktaya ulaşan Eczacı Kooperatiflerinin olumlu adımlarının, atılabilmiş girişimlerinin birleştirilmesi zamanı gelmiştir, bunu sağlayarak mesleğimizin hakettiği yeri alması için çaba sarfetmeliyiz. Bu çabaların sonuçlarını kısa zamanda almak umuduyla bölgedeki tüm meslektaşlarımızı bu uğraşa omuz vermeye çağırıyorum.

İlerideki güzel günleri kooperatifleşme hareketi içerisinde olan tüm bölgelerdeki meslektaşlarımızla paylaşmak dileği ile dostça selâmlar.

Ecz. A. KADİR GEDİK

**Bursa Eczacılar Kooperatifi
İşletme Müdürü**

kooperatifleşmenin seçilmesinin nedenleri şunlardır :

a. Kooperatiflerde her üye eşit paya ve söz hakkına sahiptir.

b. Kooperatifler Kurumlar Vergisine tabi değildir.

c. Kooperatiflerde üye sayısı sınırlanamaz.

d. Kooperatif payları belli ellerde toplanamaz ve giderek

kuruluş birkaç kişinin tekeline giremez.

★ Kuruluş aşamasında olsun, günümüzde olsun faaliyette bulunan bir kooperatif olarak hissettiğiniz en önemli sorunlar nelerdir, bu sorunları çözmek için nasıl bir yöntem izliyorsunuz?

Kuruluş aşamasında da, faaliyet gösterdiğimiz şu günlerde de karşılaştığımız, yönetim olarak çözmeye çalıştığımız önemli sorunları, yönetici kadroların seçimi, çalışacak ve hizmeti götürececek personelin temini, üyeler arasında olumlu iletişimin sağlanması ve sermaye sorunu olarak sıralayabiliriz. Bunlar içerisinde en önemlisi, yönetim olarak çözmeye çalıştığımız konu sermaye konusudur. Konuyu iyice anlaşılabilir hale getirmek ve konuya ilgi duyanların kooperatifleşme faaliyeti içerisine gireceklerin şimdiden çözüm arayışı içine girebilmesi için önce genel bir kooperatif tanımını yaptırarak, sonra da kooperatiflerde sermayenin niteliğini ve kaynaklarını açıklamakta yarar var :

KOOPERATİF, «Bireylerin, tek başlarına yapamayacakları veya topluca yapmalarında yarar bulunan işleri en iyi şekilde ve maliyet fiyatına yapmak üzere ekonomik güçlerini bir araya getirmeleridir» şeklinde tanımlanabilir. Bu tanımdan hareketle, kooperatifleşmenin a-

macına gerçek anlamda ulaşabilmesinin önemli birisinin, zaman zaman en önemlisinin, kooperatifi oluşturan bireylerin bir araya getirdikleri ekonomik gücün yeterli olup olmamasıdır. Görünen odur ki her gün değişen ilâç fiyatlarına ulaşabilme çabaları, satılan malın yerine yenisini ve aynı sayıda koyabilmenin zorluğu gözönüne alınınca başlangıçta düşünülen ve oluşturulan ekonomik güç yeterli olmamakta, zaman zaman sermaye artırımını gündeme getirmektedir. Bu günümüz koşullarının doğal bir sonucudur. Sorun yeni çözüm arayışlarına sevk etmektedir biz yöneticileri...

Öncelikle şunu iyi biliyoruz:

Kooperatiflerde gelişmeyi sağlayan iki unsurdan biri doğru ve verimli işletmecilik diğeri de ortak sayısının fazlalığı ve ortaklararası dayanışmadır. Bu unsurlardan ikincisi yani ortak sayısının fazlalığı, önemli diye bahsettiğimiz sermaye - ekonomik güçlü olma konusunda da çözücüdür. Ne kadar fazla üye bir araya getirilirse sermayenin ekonomik güçlenmenin artacağı ortadadır.

Kooperatiflerde kullanılan sermayenin kaynakları şunlardır :

1 — 1163 sayılı Kooperatifler Yasası gereğince alınan katılım payı (30.000,— TL. ile sınırlı)

2 — Katılım payı dışında alınan ek ödemeler

3 — Masraflara katılım payı

4 — Dönem dönem üyelerden talep edilen ek ödemeler

5 — Genel kurullarda RİS-TURN'ların dağıtılmaması konusunda alınan kararlarla biriken gelir - gider olumlu farkları

6 — Kooperatifin çalıştığı bankalardan sağlanan nakit kredi.

Bursa ECZA - KOOPERATİFİ olarak yukarıda saydığımız kaynakların yerli yerine otur-
tutulup çalıştırılmasına özen gösteriyoruz. Böylece en önemli sorunumuzu çözerken öte yandan kooperatif işletmesindeki temel olguların olumlu çalıştırılmasıyla sermaye kullanım verimliliğinin artması sonucu ticarî itibarımız hakettiği yere ulaşmıştır.

★ Kooperatifin başarılı olmasını en fazla etkileyen faktörler nelerdir?

Kooperatifi başarılı kılacak faktörleri şöyle sıralamak mümkündür :

1 — Kooperatiflerin maddî ve manevî anlamda tek desteği üyeleridir. Üyelerle ilişkiler her anlamda sıcak tutulmalıdır.

2 — Kooperatifin kuruluşu aşamasında, başlangıçta sermayenin günün şartlarına göre doğru tesbiti önemlidir.

3 — En fazla üyenin biraraya getirilmesi şarttır.

4 — Her kooperatif üyesinin gereksinimi olan ilâcın mümkün olan en fazlasını kooperatiften almasının ortamı yaratılmalıdır.

5 — Kooperatif işletme politikası sağlıklı tesbit edilmeli, uygulayacaklar iyi seçilmelidir.